

NOTO‘LIQ OILAGA YORDAM KO‘RSATISH IMKONIYATLARI

*Anarova Dilafruz Eldor qizi - University of Management and Future
Technologies universiteti, 312-guruh talabasi*

Annotatsiya: *Ushbu maqolada noto‘liq oilalarga yordam ko‘rsatishning asosiy yo‘nalishlari va imkoniyatlari ko‘rib chiqilgan. Davlat tomonidan taqdim etiladigan ijtimoiy dasturlar, iqtisodiy qo‘llab-quvvatlash imkoniyatlari, psixologik yordam va nodavlat tashkilotlarning roli tahlil qilingan. Noto‘liq oilalarning ehtiyojlarini qondirish va ularning jamiyatga integratsiyasini ta‘minlash uchun samarali strategiyalar taklif etiladi. Ushbu tadbirlar oilalarning hayot sifatini yaxshilash va bolalar uchun barqaror kelajak yaratishga qaratilgan.*

Kalit so‘zlar: *Noto‘liq oila, ijtimoiy yordam, iqtisodiy qo‘llab-quvvatlash, psixologik yordam, nodavlat tashkilotlar, bolalar tarbiyasi, davlat dasturlari, xayriya loyihalari.*

Kirish

Noto‘liq oila – bu turmush o‘rtog‘idan biri yo‘qligi sababli farzandlarni bitta ota yoki ona tarbiyalaydigan oiladir. Bunday oilalar jamiyatda keng tarqalgan bo‘lib, ularning muammolari ijtimoiy, iqtisodiy va psixologik jihatdan qo‘llab-quvvatlashni talab etadi. Ushbu maqolada noto‘liq oilalarga yordam ko‘rsatishning turli imkoniyatlari haqida so‘z yuritamiz.

Ijtimoiy yordam va davlat dasturlari

Noto‘liq oilalarga yordam berish uchun davlat tomonidan turli dasturlar ishlab chiqilgan. Masalan, kam daromadli yoki ijtimoiy himoyaga muhtoj noto‘liq oilalar uchun subsidiya va nafaqalar ajratilishi mumkin. Tibbiy yordam, bolalar bog‘chasi va maktab ta‘limi uchun davlat tomonidan maxsus imtiyozlar taqdim etilishi mumkin. Noto‘liq oilalar o‘z huquqlarini himoya qilishda davlat yoki nodavlat tashkilotlar tomonidan huquqiy maslahat va yuridik xizmatlardan foydalanishi mumkin.

Iqtisodiy yordam va bandlik imkoniyatlari

Ko‘plab noto‘liq oilalarda asosiy muammo – daromad manbaining cheklanganligidir. Bunga yechim sifatida quyidagi imkoniyatlar mavjud:

- Ish bilan ta‘minlash dasturlari – Yakka tartibda farzand tarbiyalayotgan ota-onalar uchun maxsus ish o‘rinlari, masofaviy ishlash imkoniyatlari va moslashuvchan ish vaqti berilishi mumkin.
- Kasbiy tayyorgarlik kurslari – Ayollar va erkaklar o‘z malakalarini oshirib, yangi kasblarni o‘rganish orqali ish topish imkoniyatini kengaytirishi mumkin.
- Mikrocredit va biznes qo‘llab-quvvatlash – O‘z biznesini boshlashni istaganlar uchun maxsus grantlar va foizsiz kreditlar taqdim etilishi noto‘liq oilalarga katta yordam bo‘lishi mumkin.

Psixologik va ma‘naviy qo‘llab-quvvatlash

Farzandlarini yolg‘iz tarbiyalayotgan ota-onalar ko‘pincha psixologik bosim va stressga duch keladilar. Ularga yordam berish uchun quyidagi choralar ko‘rilishi mumkin:

Psixologik maslahatlar – oilaviy muammolarni hal qilish, depressiya va stressni kamaytirish uchun maxsus psixologik markazlar va mutaxassislarning yordamidan foydalanish muhim. Ota-onalar klublari – noto‘liq oilalar bir-biri bilan tajriba almashishi va qo‘llab-quvvatlashi uchun turli jamoaviy tadbirlar va klublar tashkil etilishi mumkin.

Farzandlar uchun ijtimoiy muhit yaratish – sport, san‘at, fan va boshqa sohalarga yo‘naltirilgan to‘garaklar orqali bolalar jamiyatga yaxshiroq integratsiya bo‘lishi va o‘ziga ishonchini oshirishi mumkin.

Nodavlat tashkilotlar va jamoatchilik yordamlari

Ko‘plab xayriya tashkilotlari va nodavlat muassasalar noto‘liq oilalarga yordam berishda muhim rol o‘ynaydi:

- Xayriya va ijtimoiy yordam dasturlari – mahalliy va xalqaro xayriya jamg‘armalari oziq-ovqat, kiyim-kechak, ta‘lim uchun grant va boshqa turdagi moddiy yordamlarni taqdim etishi mumkin.

- Ko'ngillilar dasturlari – ijtimoiy faollar va ko'ngillilar tomonidan noto'liq oilalarga yordam ko'rsatish bo'yicha turli loyihalar amalga oshiriladi.
- Mentorlik dasturlari – yakka tarbiyalanuvchi bolalar uchun mentor yoki ustozlar tayinlanishi orqali ularning ta'lim va kasbiy rivojlanishiga yordam berish mumkin.

Xulosa

Noto'liq oilalarni qo'llab-quvvatlash jamiyatning muhim vazifalaridan biridir. Davlat, nodavlat tashkilotlar va jamoatchilik tomonidan ko'rsatiladigan moddiy, ijtimoiy va psixologik yordam ushbu oilalarning hayot sifatini yaxshilashga yordam beradi. Ularning muammolarini hal etishda har tomonlama yondashuv muhim bo'lib, ularni jamiyatning to'laqonli a'zolariga aylantirishga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Sulaymon Amirqulovich Xaydarov. (2024). O'quvchilarni tarbiyashda ijtimoiy fanlarni o'qitishni didaktik imkoniyatlari. SCIENCE AND EDUCATION SCIENTIFIC JOURNAL. 5.1.B.271-275.
2. Хайдаров, С. (2023). Педагогик faoliyatda o'qituvchi o'zida kompetentlik sifatlarini shakllantirishi. Цифровизация современного образования: проблема и решение, 1(1), 64–67.
3. Хайдаров, С. А. (2023). ТАРИХ ДАРСЛАРИДА САНЪАТ АСАРЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИШНИНГ УСУЛЛАРИ. Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences, 3(1/2), 92-96.
4. Хайдаров С. (2024). Spiritual influence on child education in families. Web of Teachers: Inderscience Research. 2 (11). 203-205.
5. Хайдаров С. (2025). Oilalarda farzand tarbiyasiga ruhiy ta'sir etkazish. Modern Education and Development. 3 (17). 23-27.
6. Khaydarov S.A. (2025). The role of the use of fine arts in teaching the history of the country. Modern Education and Development. 3 (17). 28-33.
7. Haydarov S.A. (2025). Ijtimoiy-gumanitar fanlarda raqamli metodlardan foydalanish yo'llari. NEW RENAISSANCE international scientific journal. 2(1). 91-94.

8. Xaydarov S.A. (2025). Yoshlarda vatanparvarlik hissini tarbiyalashda Boburnoma asariga ishlangan miniatyuralarning ahamiyati. Til va adabiyot.uz. 2.11-12.